

Sermoen
euver de Weurd
Inter omnes Linguas nulla
Mosa Trajestensi prastantior
gehauwe in Mastreeg
1729¹)

Wat igh uch dan op Latien heb gezag dat heb ich het ierste mien auw moeijer op sig Mastreegs hure sekke, en esse het sag, dan sageset altied kort en good, God bewaur ugh mien leef kinder es gair gein Mastreegs en kond. Het is precijs, as wan de luij met het hultje begoeste te loupden, en soe gauw esse mer onder de minse kommen, en oed de kluten gewassen sien, dan in plauts datse souwe op heur moeijer taul ag gaive, en sekke nau den tied van den daag, goije meurgen, goije novend kommense met hun Fraans Votservit[eur] Votservante aun gepatroellieert en bleef het dan nog bij alle dije kromme flausen, ier se met hun gaat op de stoel sitten, dan geijt het nog aun evel dau bij bleef het neet, de maul steijt gein augenblik stil, se geijt hun wie ein ainde Vot, met alles watse babbele is Fraans, alles watse spraike is Ingels, of Hollants, en dog rolter nou en daan ein duts woord teusse bij wie ein pairdskeutel in ein geut. Soe eine goije sul moot waul mejne dat het Mastreegs get slegt is, aandere is het neet te begriepen, en hair moot vergaite sien wat mijn auw moeijer sag en dat waur, soe woer God laift, auch ein door brave vrouw, kinder, kinder sagese, gair luij sult het sien, maar igh belaij den daag niet mie, dat het Maastreegs gans aufkumt, En evel is de tied aldau, mar wie kan het anders sien de luij doen sig gein meuijte aan veur het Mastreegs goot te lieren, en kannense daan, is het dou hebs, air hait, vair hebbe, igh heb gehad, igh sal hebbe igh wou dat igh hay, dan meynense als datse ganse kairels sien, en alle Verba konne conjugeeren, en vraug men daan wie hait kieken in imperfectum, dan sekkese ich kieket, in plauts van ich keek en soe gauw het augh met de nomina propria deijse tog soe lig in de Diksenarium konnen nausloon, se geluyve dat soe gauw se op het ierste blaad van de Diksenarium in de A gelaisen hebbe, Almenac, Abschbatsch, Appelteeft, Auwhoer, dan wytense al geog en moot dan ins eine sekke, wat keulkook heijt, dan steijt er te kieken, als of hum den duvel in sen Vot kneep, en geijt viesten. En veur het twiede, seet het Mastreegs neet aun veur ein kunstige sprauk, sij wijten neet dat eine Mastreegtenair de tong in de maul kan dreijen wie Jan Potagie, de muts op het huijt, kwiemese dex op de Moosmairt, of aun de Brakken datse ins eyn paar Appelteeven heurde spraike dan souwense wel sekke wai haij dat van sen laive gedag, De Mansluij sien in Mastreeg as de Ape, keumt eine verloupe Fransman, met einen hood op ekop wie ein Mairtscheep, en knuij op erok wie de boojem van ein talleur, en get lou de Cologne op sen neusdook, domet hebben het de Mastreegse plettjes auch en dan sou het sleg sien esse geijn Frans koeste spraike De Vrouluij zien es de Koekook, men sou sekke as men se suut, datse in eijn nes van vrainde Veugels opgetrokken wauren, as hun euver groet auwers ins op zouwe stoon en hun ingelkes met die schoene hoege mutse souwe sien langs de straute loupden se souwe sekke, God bewaur us, lauten vair goon Jan Potagie speule, met eijn woord gesag asse Mastreegs souwe spraike, siense bang dat mense veur rapailles souwen aansien Igh hoop dog dat wat igh uch van daug sekke sal, 't Frans zoe in eij eij te kietele, dat et mejne sal eijne koukelbaum te sloon dan ich sal uch bewiesen, dat et Mastreegs de beste van alle de

taulen is, en daumet gairluij mich baiter kont verstoon, deijl ich mien sermoen in twie deijlen.

[*Pars prima*]

Igh sek dat mastreegs is de beste taul weegens heur schoenheid, en dat is het ierste deijl, sij is de beste wegens heur leeflijkheid en dat is het twiede deijl, en daurum is 't neet alleijn nudig, dat gair mich aun huurt mer auch dat gair van nou af aun uch op het Mastreegs lekt, en dau met sulle vair sleete.

Igh sek dan Inter omnes Linguas God bewaur uch es gair geijn Mastreegs en kond, soe sag meijn auw Moor, die eijn saak neet alle daug en doen, die mejnen sij haijen alle schoenheid van et Mastreegs al weg asse de Mastreegse Diksenarium ins ingesen hebben, maar wat siense der neven, weijtens[e] auch dat de schoenheid van ein sprauk 't nutste dink van de werreld is, ein dink soe nu[t] dat men eten, drinken, jau alles dau veur zou lauten stoon, en huurt men auch ein paar Mooswiever sig de woerheid sekke en dat dan de Mansluij teusse komen, wat is dat neet ein plaiseer as me huurd wie hun deij babbeij geijt, en dau bij de schoenste weurd van de werreld, par exempel dou swerenootse lompen hond, dou hoore kind, dou schinmair, doe loessak, doe raikkel, du Canaille, dou hoorejaiger & &. Ich kon uch sekke wie [igh] et de ierste kier van me laive gehuurt heb, ich ston als heij ich in de brookgescheeten, ich dag wie is 't meugelik dat ein vrouw, deij van Jan Hagel auf kumt, en deij bij 't rapalje groet gebrag is, soe schoene dinge kan sekke, 't rolde oet heur maul wie ein leij van 't pannedaak soedat ich 't nog neet in mien huijt kon kriege woe sij 't van dan hoole. Wat ein schoenheid, wat ein leevigheid stik neet in de Weurd, wat dunkt uch nou, gair zeet tog Mastreegtenairs wat bleef uch, gair staut te kieken wie Pietsnot, heb gair nou de mou vol tan, dan geleuf ich, zek mich ins wat fer sprauk sait schoender de kleijne vinger met eijn woord kink, als 't Mastreegs seet, kan men waul get schoender dinken of sekke, als op sig good Mastreegs, igh slabrik op het ies, en veel op mijn vot, Wie gek wie gek seed gair drum neet, dat gair eur beste Jaure laut veur bij goon, sonder ugh op 't Mastreegs te legge, en de leevigheid dau van te lieren mer ich weijt woe 't van dan kumt, wie veul van uch sien er, deij soe eijn platte vot hebben, datse konden eijnen haven daag drop sitten blieven, veur 't Mastreeg[s] te studeeren, of in de schriefbeuk van d'auw luij op seuke, en sien of se neet haij en dau eijn weurtje funde, dat nog neet in de Mastreegse Diksenarium en steijt, en sien met eijn ins wat baiter gesag is, ich schievel op mien Vot of ich rol op mijn Vot Sij loupou in de plauts van de Coffi-hoeser en nau de herbergen woese eijne kale Fraansman vinden daise konnen nau ape, en dat is heun groetste plaiseer. Het geijt heujdige daugen God erbairmsig wie met den ermen blinden toon Mien moeier heijt het migh mie es hondert maul verteld, het waur God weijt et eijn airm schepsel sagse de blinde toon, de ouge waure hum wie aud geswore, en tog wauret eijn esterke kairrel, nou koum de blinde toon ins agter de kakebeijn²), gaif wel ag, op, dat ich uch nou sal vertellen, geijn van uch hait hem gekint, de audste van uch koes de brook nog neet op knuijpe doe her gestorven is en da[o] woonde ein aud wijfke, dat waul oed wasse gin, en da[i] had in eijnen houte kau eijnen Rauf bove de deur hange dat klappe koes, 't waur migh goot, de blinne toon kumt auch bij dij Wasvrouw baijdelen daan er gin hairum, dat God en de Goije luij heum get gaive zouwe, dou reep de Rauf goijen daag swauger de blinne Toon woest neet dat dat eine Rauf waus, doun aantwoorden hair getruust, op zig hollants goeden dag swaager,

doe gong de Vrouw en de luij deij aun de deur stonge te laggen, den airmen Toon geluijfdde, dat de luij haije gelg um dat er Hollants sprauk, mer de luij lagte um dat er soe gek waur en meijnde dat het schoen ston, as men sien sprauk verandert: soe geijt het huijdigen daugs perfect men meijnt dat het eijne schoen steijt as men met Votserviteur, Votservante, kumt er aungedreijt, mer och herm wie wairdense oetgelach. Ein vrainde sprauk is augh waul schoen en goot, mer bij de Mastreegtenairs blijfse altijd lielik, drum sag auch de jon[g] oet Wiek, verdomd wat bin ich blij, dat ich het Mastreegs gelierd heb, anders waur ich van me laive geijne schietekoleveger gewourde, met eijn woord en daumet zal igh het ierste deijl van mien sermoen sleeten het babbelt sig goot op Mastreegs, het l[ui]g sig goot op Mastreegs, het vlook sig goot op Mastreegs.

Pars secunda

Woe aun sien ver nou, Dat et laivig is daur aun, dat het goot in de oeren klink en dat is woer dat de jonges op de straut weijte, dat et rappelt es eijne in eijn laire brook eine scheidet liet, en dat et klink as of me op eine rommel pot speulte: nou sou men sekke woe vaan kumt het dan dat de meijste gein plaiseer en vind aun de laivigheid van 't Mastreegs, dau het tog soe good klink dau vaan um datse neet huuren en willen, de nateur hait heun waul ein paar goy oeren gegaiven, mer se maaken sig ein muts of krullen, of ein dink as ein Postwage dau euver ver de klank dau vaan auf te hauwen, daun vaan kumt het, datse auch neet en wijte of 't Mastreegs baiter klink es men het groof of fien, gau of laanssem, zeutjes of hail sprik, dog wat of ich al dat gebabbel oet de klank alleijn van dees ses Weurd kin, Lieve, Goije, harte seute, Soukeren, Eingel, kond gair de laivigheid van de gaanse sprauk aufnimme en verlekt iens bij uch selver, of gair dat in eijn aander sprauk soe soud konnen vaardig krige, en laut eijne Fransman al get dau euver babbelen, noeiht sal er het soe schoen konnen sekke. Ich verseker uch veur et Mastreegs goot te expliceeren, moot men verstand, wat Zegk iech verstand, sin men in de kop hebbe, het is menig eijn dai meint er koest de laivigheid van 't Mastreegs, as om dat er wet wat ein oer is, wat ein slabriek heijt, aivel dat is neet genoeg, soe lan as er krivelkrout aun se gaat hait, en alle daug neet ein oor of twie de Mastreegse Diksenarium wil studeeren sal er noeiht lieren. Eij jau, en evel geijt et soe, gair huurt van het Mastreegs veul spraike, gair heurt er veul goods van sekke, en evel begriep der het nog neet, dat et eijn miserabel schoene sprauk is, staut mich ins de woerheid, is het neet schan veur God en de gaanse wereld, dat gair Latien lierd, dat gair eine Fraanse meijster aunnimt dat gair uch het huijt met cifreere dul maakt, dau gair dog weijt, dat het genoeg is eijne Mastreegtenair te sien, en het Mastreegs good te lieren. Laut nou ins eijne kome dat het Mastreegs wil critiseere en sekke, dat er eijne slegte sprauk is, dat men se neet ins schrieven kaan, dat et get gereppels en geneppels van aandere sprauken is, Bruy de moor dau goije patroen, sou ich hem sekke 't Mastreegs is in de Wairreld gewais ier dou sul dein Vot ope gedoon hebs, en dou hebben het de luij al gesproke, die mie verstaand hadden in heure kink, as dou lompe hondin dien hiel lief, en de moos weijte dat mien aud uum het nog kaan, al haiter schoen soe gereijs, datter sien hand in de wolke gewasse hait.

Conclusio

Utsch, nou heb ich dog soe geschrieuwd en geikaik dat ich gans oet mienen ausem bin, en al heb ich geijn weurdje te veul gesag is den tied dog al um, ich hay uch nog veul te sekke, mer dat verspaur ich op ein aander maul, veur van daug wille vair dan sleeten Gair hebt oet mien auw moeijer eijge mond soe te segge gehuurt, dat veur 't mastreegs alle aandere sprauken moote strieken goon oet het begin van mien sermoen heb gair konne sien, wie lielik 't steijt vraind volk nau te aape, in 't ierste deijl heb ich uch de schoenheid van 't Mastreegs op ein duijmke aun getuind, en door dat kleijn exempel van den blinne toon moet gair kotse es men vaan eijn aander taul sprik. In het twiede deijl heb ich uch getuijnt, dat het Mastreegs de laiveligste sprauk van de gansche werreld is, en uch dat bewese door eijn exempel van mien aud uum dai nou soe veul gereijst hauw, en evel altied het Mastreegs nog sprauk, Hauw dan dij schoen sprauk in ier, liert het Mastreegs mer liert het good, anders is het mer den tied bedorven, en verkwantseld.

Dixi

Noten:

- 1) De datering van het gedicht - 1729 - is onjuist. Waarschijnlijk moet dat 1792 zijn.
- 2) kakebeijn: vermoedelijk 'de Kakeberreg', een straat in Maastricht

Opmerkingen:

- De tussen [] geplaatste vormen zijn aan het originele manuscript toegevoegd.
- Een vertaling van het gedicht in modern Maastrichts is opgenomen in: H.J.E. Endepols, *Woordenboek of Diksjaer van 't Mestreechs*. Boosten en Stols, Maastricht 1955, blz. 550-557.